

Umilowani w Panu Bracia i Siostry!

Już trzeci dzień, w czasie tegorocznych Świąt Bożego Narodzenia, wpatrujemy się w stajenkę betlejemską która przygarnęła Świętą Rodzinę. Tam święty Józef, małżonek Najświętszej Maryi Panny, opiekun Jezusa Chrystusa znalazł schronienie dla Najbliższych. W świątecznym spotkaniu liturgicznym usłyszeliśmy ponownie orędzie głoszone przez Aniołów: 'Chwała Bogu na wysokościach, a na ziemi pokój ludziom, Jego upodobania' (Łk, 2,14).

Szopa w Betlejem; jakże skromny dom rodzinny, staje się miejscem, skąd wychodzi na cały świat, przez wszystkich upragniony, program powszechnego pojednania. Rodzina Święta przynosi pokój światu. Oddając hołd Jezusowi Nowonarodzonemu postawmy pytanie: w jaki sposób każda rodzina uczestniczy w tworzeniu więzów życia społecznego?

Odpowiedź na to pytanie daje św. Paweł w czytany dzisiaj Liście do Kolosan: 'Słowo Chrystusa niech przebywa w was z całym swym bogactwem' (3, 16). Apostoł mówi o Ewangelii, którą Jezus przyniósł; mówi o wielu cnotach społecznych takich jak: serdeczne miłosierdzie, dobroć, pokora, cichość, cierpliwość. Mówi o postawie jednoczącej: znoszenie jeden drugiego, wybaczenie sobie nawzajem doznanej krzywdy. Mówi o prostocie i prawdzie wzajemnego odniesienia objawiającej się mądrości w nauczaniu, napominaniu, któremu towarzyszy liturgia domowa: śpiewanie psalmów, hymnów, Pieśni pełnych ducha pod wpływem łaski. Ojciec Święty komentując ten właśnie fragment Listu do Kolosan, na Jasnych Błoniach w Szczecinie, wspomniął o śpiewaniu kolęd w naszych domach rodzinnych. W atmosferze życia rodzinnego uczymy się cnot obywatelskich, uczymy się traktowania z szacunkiem i miłością drugiego człowieka. Utrwalamy w sobie te postawy społeczne, które budują wszystkie powiązania w życiu wspólnotowym. Tak zorganizowana szkoła życia opiera się o wypróbowany od wieków fundament domu rodzinnego. Mówi o tym fundamencie św. Paweł wyznaczając każdemu z członków rodziny jego własne zadania. Fundamentem jest miłość która sprawia; że wzajemne-poddanie małżonków nie jest niewolą, że posłuszeństwo rodzicom nie hamuje rozwoju dziecka a wymagania dyscypliny ze strony rodziców nie stają się źródłem rozdrażnienia i wzajemnych uprzedzeń młodego pokolenia. Życie takie jest miłe Panu i pomnaża chwałę Stwórcy.

Skoro rodzina jest szkołą cnot obywatelskich wszystkie autorytety powinny chronić tę szkołę zabezpieczając jej podstawowe prawa. Mówi Ojciec Święty w Liście do Rodzin, iż jest 'rzeczą zrozumiałą, że Kościół stoi na straży autentyczności ludzkich rodzin i wzywa odnośne instytucje, zwłaszcza parlamenty i państwa, a także organizacje międzynarodowe, aby nie ulegały pokusie pozornej nowoczesności' (nr 17). Nowoczesność ta polegałaby na uznaniu innych związków międzyludzkich na równi z małżeństwem. I chociaż dzisiaj istnieją takie tendencje, są one bardzo groźne dla ludzkiej rodziny i społeczeństw. Rodzina, wspólnota życia i miłości jest społecznością podstawową, najmocniej ugruntowaną, wielorako powiązaną ze społecznością wielką i zabezpieczającą pełny rozwój wszystkich form życia wspólnego. Naród, państwo, a nawet wspólnota międzynarodowa 'jest uwarunkowana bytem rodziny, przynajmniej pośrednio. Dlatego określenie zadań i obowiązków wielkiego społeczeństwa w stosunku do rodziny jest sprawą niezwykle doniosłą' (nr 17).

Zadania te i prawa zostały przedstawione współczesnym językiem prawa międzynarodowego w dokumencie, który przed piętnastu laty ogłosiła Stolica Apostolska, a nosi on nazwę: Karta Praw Rodziny. Po piętnastu latach dokument ten jeszcze bardziej ukazuje swoją aktualność. W naszej Ojczyźnie Karta Praw Rodziny była uroczysto przekazywana, we wszystkich diecezjach, reprezentantom władzy państwowej i samorządowej. Doczekała się wielu komentarzy. Z tej inspiracji powstały niektóre instytucje, zwłaszcza jako wsparcie samorządu lokalnego. Pośród podstawowych praw człowieka, które powinny zabezpieczyć . instytucje państwowe, dokument ten wskazuje na prawo do swobodnego zakładania rodziny, zwłaszcza ludzi ubogich i konieczność posiadania odpowiednich środków na jej utrzymanie. Prawo do posiadania odpowiednich środków materialnych niezbędnych do rodzenia i wychowywania

swoich dzieci. Prawo do prywatności życia rodzinnego, a także do wyznawania własnej wiary i stawania w jej obronie. Wiąże się z tym prawo rodziców do wychowania dzieci wg własnej tradycji, wartości religijnych i kulturowych. Prawo to powinny uszanować: szkoła, a także inne instytucje powołane do wsparcia rodziny w wychowaniu dzieci (por. FC 46). Ważnym staje się przypomnienie tych fundamentalnych praw wobec zagrożenia niektórych rodzin skrajnym ubóstwem. Zdajemy sobie sprawę z tego, iż w okresie Bożego Narodzenia wiele osób, przy łamaniu opłatkiem, życzyło sobie nawzajem szczęśliwego znalezienia miejsca pracy. Jeżeli to życzenie odnosi się do ludzi młodych - ludzi, którzy pragną założyć dom rodzinny i włączyć się aktywnie pracą zawodową, to życzenie takie staje się równocześnie bardzo pilnym zadaniem społecznym. Bezrobocie bowiem w sposób bardziej bolesny dotyka młodych, wykształconych fachowców, serc otwartych na przyjęcie życia, wychowanie dzieci. W tym wypadku odkładanie decyzji, w sposób wymuszony biedą, staje się wyjątkowo bolesnym ograniczeniem praw osoby i bardzo groźnym zjawiskiem dla przyszłości Narodu. Troska o rodzinę, przestrzeganie jej praw, jest jednym z podstawowych zadań państwa i nie może być zaliczane do działalności charytatywnej zlecanej opiece społecznej. Przez opiekę społeczną rozumiemy najczęściej pomoc z pieniędzy publicznych przy rozwiązywaniu następstw zjawisk patologicznych i usuwaniu skutków kataklizmów, niezależnych od ludzkiej woli. Rodzina, także wielodzietna rodzina nie jest zjawiskiem patologicznym. Jest niezbędnym elementem rozwoju społeczeństwa i wielką szansą dla jego przyszłości. Przez zgodne budowanie wspólnoty życia i miłości, przez przyjęcie życia i wychowanie dorosłego człowieka rodzina wypracowuje sobie, w sposób najbardziej sprawiedliwy, godne wynagrodzenie. Skoro wytwarzanie rzeczy zasługuje na sprawiedliwą zapłatę, to jakże sprawiedliwa zapłata jest zabezpieczenie środków materialnych dla wychowania człowieka. Nauczyciel Święty: 'Mówiąc o pracy w odniesieniu do rodziny, trzeba podkreślić ważność i ciężar pracy kobiet wewnątrz rodziny: Praca ta powinna być gruntownie dowartościowana. Trud każdej kobiety związany z wydaniem na świat dziecka, z jego pielęgnowaniem, karmieniem, wychowywaniem, zwłaszcza w pierwszych latach, jest tak wielki, że nie może mu dorównać żadna praca zawodowa. Trzeba, ażeby fakt ten odzyskał właściwe sobie zrozumienie w obrębie obowiązującego prawa pracy. Trzeba, ażeby macierzyństwo kobiet zostało zrozumiane jako wystarczający tytuł do odpowiedniego wynagrodzenia, niezbędnego do utrzymania rodziny w tej bardzo ważnej fazie jej egzystencji. (...) Naród prawdziwie suwerenny i duchowo mocny, jest zawsze złożony z mocnych rodzin: rodzin świadomych swojego powołania i posłannictwa w dziejach. W centrum tych wszystkich spraw i zadań stoi zawsze rodzina. Jakikolwiek odsunięcie jej na dalszy plan, wycofanie z przysługującej jej w społeczeństwie pozycji, musi oznaczać niszczenie autentycznej substancji społecznej' (nr 17).

Pielęgnowujemy piękną tradycję świąteczną osobnej modlitwy przy szopkach w naszych świątyniach. Gromadzą się tam najczęściej dzieci, którym opowiadamy wydarzenia z pierwszych lat życia Jezusa. W czasie tych nabożeństw modlimy się za nasze rodziny. Modlimy się o szczególne wstawiennictwo Matki Najświętszej, Matki pięknej miłości, Królowej Rodzin. Jej macierzyńskiemu sercu zawieramy serca naszych dziewcząt i chłopców - przyszłych matek i ojców. Wsłuchujemy się w Jej głos zatroskany o potrzeby rodzinnego domu w Kanie Galilejskiej: 'Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie' (J 2,5). Ogarnięci Jej opiekuńczym spojrzeniem, za Apostołem Narodów mówimy rodzinom polskim: przyobleczcie się w miłość, która jest więzią doskonałości. We wspólnocie rodzinnej miłości wyrosnie nowe pokolenie Polaków, które będzie budować społeczeństwo nadchodzących wieków. Odważne w wyznawanie prawdy i wrażliwe na poszanowanie dobra nasze dzieci nadawać się będą do podjęcia obowiązków na każdym stanowisku. Tak wychowane odbudują przeżywający niekiedy, kryzys autorytet władzy. Ukazywaniem modelu życia opartego na miłości rodzina buduje fundamenty programów wychowawczych. Szerokie zaangażowanie się we współpracę ze szkołą, ofiary i bardzo odpowiedzialny współdziałal w tworzeniu

środowisk młodzieżowych - stowarzyszeń, organizacji - wniesie na teren edukacji bogaty dorobek naszych domów rodzinnych. Zdrowa rodzina, w której panuje wzajemne zaufanie i pokój - owoc trwałej 'więzi doskonałości' jest najbardziej oszczędnym gospodarzem. Przecież jednym z podstawowych elementów rozwoju ekonomicznego jest poziom moralny producentów. Szkołę etyki zawodowej zaczynamy na kolanach czulej matki i miłującego ojca.

***

Przeżywając bogate łaską Ducha Świętego, dni XX-lecia pontyfikatu, pośród wielkich zdań jakie wypowiedział Piotr naszych czasów przypominamy słowa skierowane do nas w czasie wizyty 'Ad limina', w lutym tego roku: 'Uczyńcie wszystko, aby rodzina w Polsce nie czuła się osamotniona w wysiłkach o zachowanie swojej tożsamości, brońcie jej praw i podstawowych wartości, pomagajcie w realizacji jej posłannictwa i zadań. Nie pozwólcie, aby ta, 'wspólnota życia i miłości' (Gaudium et spes 48), była krzywdzona i profanowana. Dobro społeczeństwa i Kościoła związane jest z dobrem rodziny. Dlatego trzeba, aby rodzina miała mocne oparcie w Kościele. Bardzo was o to proszę, bo sprawa rodziny i jej losów w dzisiejszym świecie leży mi głęboko na sercu'.

Przypominamy zdanie wypowiedziane przez Ojca Świętego wypowiedziane na początku pontyfikatu: 'Przyszłość ludzkości idzie przez rodzinę' (FC 86). Niech to zdanie Namiestnika Chrystusowego złączy się dzisiaj z orędziem z Betlejem. Niech to zdanie włączy się w serdeczną modlitwę jaką kończymy Świąteczne spotkanie w Niedzielę Świętej Rodziny: 'Podnieś rękę Boże Dziecię, błogosław Ojczyznę miłą. Błogosław dom nasz i majątność cała. Błogosław w dobrych radach, w dobrym bycie. Jej siłę wspieraj swą siłą, wspieraj nasze wioski i miasta. Amen'

Kardynałowie Arcybiskupi i Biskupi Polscy